

1000 JAAR OOST

Colofon

ISBN: 978 90 8954 777 4

1e druk 2015

© 2015 Martin Vlaming

Vormgeving: Sietta Meynell

Redactioneel advies: Femmy Witte

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door:

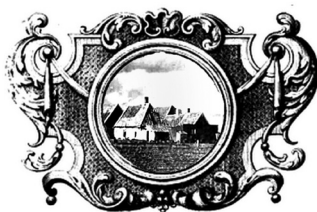
De Gemeente Texel

Het Tessels Literatuurfonds

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

1000 JAAR
OOST

Kroniek van een gehucht

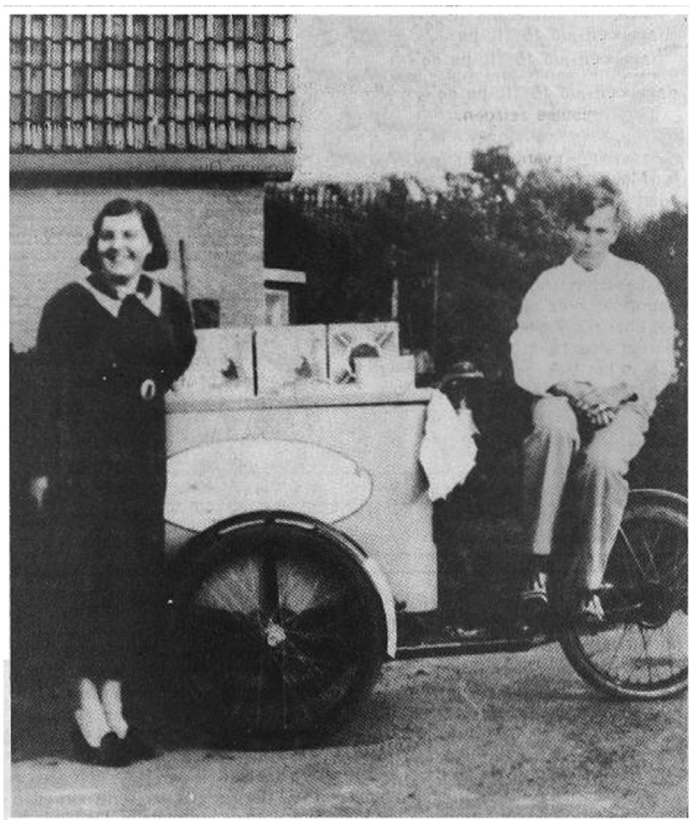
Geïllustreerde beschrijving van

GROND, HUISVESTING,
ECONOMIE, VERWANTSCHAP & LEVENSWIJZE

van de bevolking op de voormalige Oostpunt van het Eiland

T E X E L

Martin Vlaming

Persephone aan de Oosterweg

Het buurtschap ligt teder aan zee
haar armen laten zich ver strekken
de leeuwerik zal een lied verwekken
een dichter neemt haar klanken mee

ik ben gebleven tot het niet meer ging
de eenzaamheid maakte mijn handen groen
van sneeuwkllokjes en meerminlokken
ik heb mijn schoenen aangetrokken
en besloot dat ik er niets meer aan kon doen

want deze stilte past bij jou
ik kan immers geen jaren wachten
en ik moet huilen bij de gedachten
dat ik nooit kon wennen aan zoveel blauw.

Karin Beumkes, Texel, 8 maart 2015

Voorwoord

Wie op Texel verblijft en naar het noordoosten gaat vindt voorbij Oosterend een kleine nederzetting die de naam Oost draagt. Is het een dorpje of een gehucht? De meeste woningen zijn er gebouwd rond een grote weide. In de buurt van deze woonkern staan nog enkele boerderijen en een handvol huizen. In mijn kindertijd speelde ik er regelmatig met vriendjes. Op zomerse dagen hingen op de erven kleine slibtongen aan waslijnen te drogen. Even verderop was iemand bezig pionen te roken.

Het wad speelde een voorname rol in het leven van Oost. Achter de dijk hadden enkele mannen fuiken en netten onderaan het talud uitgezet. Na elk etmaal werden ze geleeagd en dat leverde soms niet meer op dan een half emmertje vis. Eind augustus was de tijd waarop de gepen dicht bij de kant kwamen en dan kon de opbrengst hoger uitvallen. Wanneer het eb was stak men op het wad ook zeepieren, een geliefd aas voor sportvissers. Soms werkte het hele gezin mee: vader en moeder stonden aan de korte riek en de kinderen wroetten in het omgespitte zand naar pieren. Nu zie ik enkele oude mannetjes voor me. Hun benen waren zo kromgegroeid dat je er een knappe zeug tussendoor kon jagen. Ook zij wisten steunend en hoestend nog enkele honderden zeepieren te steken. Bij wassend water verscheen de handelaar op de dijk. Hij kocht alle pieren op en betaalde contant.

Nog steeds ademt Oost de sfeer van een oud vissersplaatsje. Toch is er de laatste halve eeuw nogal wat veranderd. Veel families die er van oudsher woonden zijn vertrokken en hun plek werd dikwijls door nieuwkomers van het vasteland ingenomen. De mengeling van gevestigden en aanwaaiers leidde in het jonge verleden alweer snel tot de vorming van een nieuwe gemeenschap waar de bewoners zich betrokken bij voelen.

De eigen school, de winkel of de lokale fanfare behoren al lang tot het verleden. Maar vandaag de dag bestaat er een eigen buurtcomité dat over de plaatselijke belangen waakt.

Er zijn nogal wat plaatsen op Texel waar het vaak druk is door aanloop van toeristen. Op Oost is het doorgaans rustig, de grote mensenstroom heeft het plaatsje nog niet opgemerkt. Zelfs menig Texelaar heeft dit oord in de periferie nooit of slechts een enkele keer aangedaan. Vroeger was dat niet veel anders. Wie zich verdiept in de geschiedschrijving over het eiland krijgt doorgaans maar weinig te horen over dit karakteristieke plaatsje.

Martin Vlaming kwam er in 1953 ter wereld. Omdat zijn ouders al vrij spoedig daarna naar een nieuwe boerderij in de aangrenzende polder Het Noorden verhuisden groeide hij er niet op. Maar als kind kwam hij er wel regelmatig. Toen hij op latere leeftijd het eiland verliet om in Amsterdam te gaan studeren en wonen vergat hij Oost niet en behield het een speciaal plekje in zijn hart. De laatste jaren was hij in de gelegenheid om uitvoerig onderzoek te doen naar dit kleine dorpje dat ergens in de grijze middeleeuwen ontstond en in de loop der tijd een eigen karakter kreeg. Dit boek van Martin vertelt en illustreert het vergeten verhaal over deze kleine gemeenschap aan de rand van Texel, waarvan de bewoners eeuwenlang een taaie strijd om het bestaan leverden.

Nico Dros

Inhoud

Inleiding

1. Het doel	12
2. De kroniek	16
3. Bronnen	19

De 11^e t/m de 13^e eeuw

4. De terpen	24
5. Kerkelijk gezag	28
6. Buurten en dorpen	30

De 14^e eeuw

7. Bedijking	33
8. De steenfabriek	35
9. Infrastructuur	37

De 15^e eeuw

10. Landschap	40
11. Bebouwing	42
12. Scaemele huyskens	44
13. Stadsrechten	45
14. Polders	48

De 16^e eeuw

15. Demografie	51
16. Kaarten	54
17. Vlamingen	61

De 17^e eeuw

18. De V.O.C. en de Zanddijk	63
19. Kerkboek van Craech	65
20. Huwelijksvoorkeur	70
21. Een dief en een smid	73
22. Dijkers	75
23. Overalweide	78
24. Oost op de kaart	80

De 18^e eeuw

25. De Rede van Oost	85
26. Tirion en de Quotisatie	88
27. Visser & Boer	89
28. Neveninkomsten	92
29. Dijkdoorbraak	94
30. De Oestervoorman	98

De 19^e eeuw

31. Bataafse kusttelegraaf	101
32. Demografie	103
33. De koningen	104
34. Het Buitenveld	106
35. Francis Allan	114
36. Kleine scholen	118
37. Rookmakers & wandelaars	122
38. Onzekerheid	129
39. De haven	131
40. Polder Het Noorden	135
41. Frerik van der Vis	139

De 20^e eeuw

42. Kwijnende visserij	143
43. Middenstand	144
44. Floris Dekker	149
45. De grote school	152
46. V.I.O.S.	157
47. Overlevering	160
48. Laatste bedrijf	168
49. Herinnering	176

De 21e eeuw

50. Reis naar Oost	183
51. Nog een steen	184
52. De Groene Weg	186
53. De pierensteker	188

Nawoord

54. Landschap	192
55. Gemeenschap	192
56. Tenslotte	193

Appendices

Appendix I	194
Appendix II	198
Appendix III	202

Register	204
----------	-----

Bij de Aliesbrèg, ca. 1905

Na een ernstige discussie worden ze het eens: eerst *spierinkies* vissen bij de Aliesbrèg en dan *stiekelhakken* op het land van Sijp Dijkse. Ze rennen naar huis, halen een oude klomp en de hengels: niets dan een stok met een touwtje en gedrieën gaan ze de Peperstraat door, langs de Vermaning en de fijne school in de richting van Zevenhuizen. Dat is een gehucht tussen Oost en Oosterend en ergens in de buurt daarvan is de brug, die naar een of andere geheimzinnige Alie is genoemd. Onder die brug is een tocht, een brede sloot, en tussen de waterplanten daar is een bont en wonderbaarlijk leven.

Terwijl de vissers hun buit vergroten, komen allerlei mensen voorbij. Ze moeten naar Zevenhuizen of Oost en maken zonder uitzondering een opmerking, wanneer ze passeren. De eerste is Geus, de brievenbesteller. De ‘deli’, die de post van de boot haalt, is een uurtje geleden in Oosterend gearriveerd. Geus heeft de brieven en de kranten in het dorp rondgebracht en nu heeft hij nog de buitenwijken te verzorgen. Hij heeft wel even tijd voor een praatje; de boeren en de vissers van Oost hebben nog de hele Zaterdagavond en de Zondag om de Texelse Courant uit te preken. Zoveel later ze die krijgen zoveel langer kunnen ze er mee toe.

D.L. Daalder, *Nog altijd Zaterdag* (Fijn en Grof)

Inleiding

1. *Het doel*

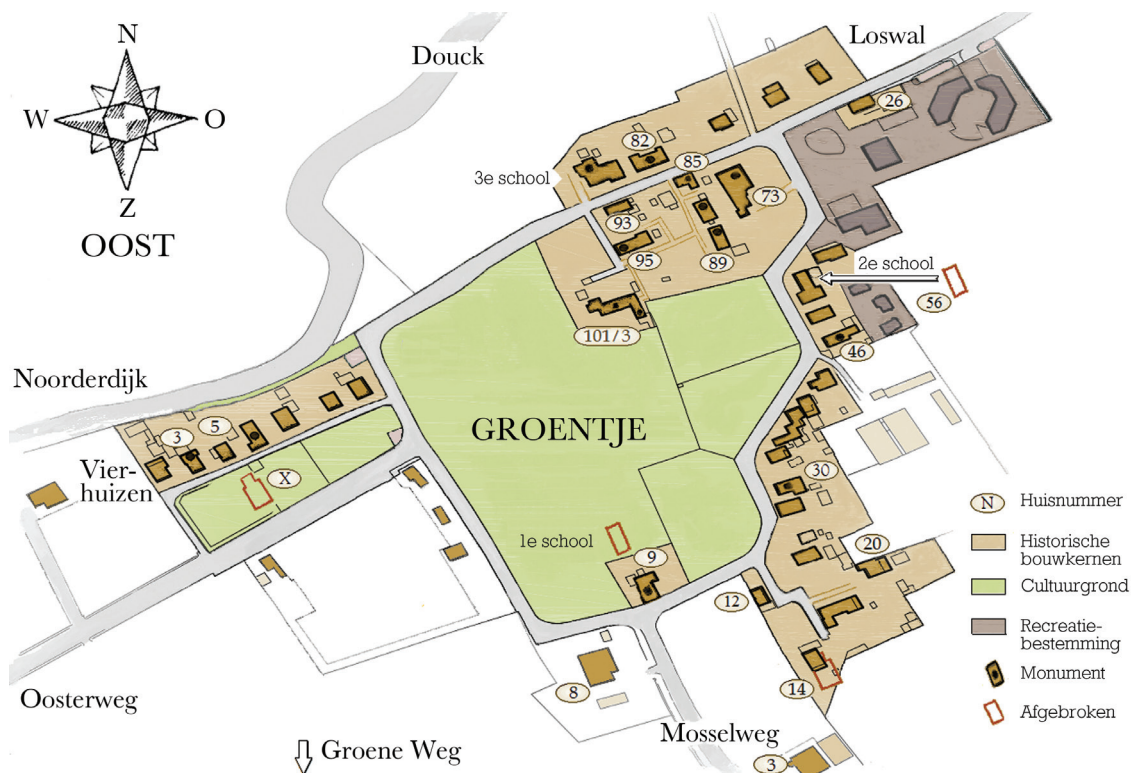
Wie als vreemdeling op Oost komt, ziet huisjes en boerderijen tussen weilanden die zijn afgegrensd door tuinwallen. Oostelijk langs het Wad ligt de zeedijk, noordwestelijk een oude binnendijk waarachter zich een weids polderlandschap uitstrekt met kreken en een grote molen bij een boezemwater. Een statig schoolgebouw, nu in gebruik als atelier, geeft het gehucht een wat dorps aanzien. Dat wordt weer tenietgedaan door het ontbreken van een kerk, een winkel of een restaurant. De huizen en de omgeving zijn schilderachtig, maar zonder verdere informatie niet veel meer dan alleen een beeld. Dit boek is geschreven om het landschap en de bebouwing te kunnen lezen, en de historische en sociale betekenis daarvan te belichten.

De tweede helft van de 20^e eeuw heeft een groeiende belangstelling laten zien voor de geschiedenis en de eigen cultuur van Texel. Daarbij heeft Oost lange tijd een marginale positie ingenomen. Een oude VVV-gids uit 1974 die ik in huis heb, getiteld *Beschrijving van het eiland Texel*, laat Oost onvermeld.¹ Op de website van de VVV Texel is de situatie ten tijde van dit schrijven nog vrijwel dezelfde. In het voorjaar van 2014 pakte ik op de Texelse veerboot een gratis krantje ten behoeve van de bezoekende toerist uit een rekje en bladerde er doorheen. Er stond een fietsroute Rondje Texel van 55 kilometer in aangegeven. Iets voor de molen moet de fietser afslaan en een tamelijk saai traject door de polder Het Noorden volgen. Wie het advies van dat krantje volgt, krijgt Oost niet te zien.²

---

¹ 'Bij de samenstelling is niet gestreefd naar volledigheid: het begrip gids houdt immers in dat men het belangrijkste aanduidt' (*Beschrijving*, 1974, p. 1). Hiermee wordt gezegd dat Oost minder belangrijk is.

² *Texel Vakantiekant*, 21 maart t/m 17 april 2014, afb. p. 27. Zie afb. 3.

Afb.2. Plattegrond en overzichtskaart (ook als inlegkaart bijgevoegd). De kaart is ontleend aan *Bestemmingsplan Oost* uit 2007. De buurtschap Het Raadsel / Westerbuurt, gelegen aan de Oosterweg staat niet op deze kaart. De met huisnummer aangegeven panden komen in het boek ter sprake (zie ook register †).

Afb. 3. De route uit het gratis krantje.

De bestaande geschiedschrijving van het eiland zet Oost ook niet echt op de kaart. In het standaardwerk van Van der Vlis, *'t Lant van Texsel*, zijn er over de 617 pagina's die het boek telt slechts 5 vermeldingen in het register te vinden.³ Daarbij is de verstrekte informatie van zijdelingse aard. De antropoloog Van Ginkel geeft een mooie typering van het historisch beeld dat er van Oost bestaat als hij schrijft over 'een satelliet van Oosterend'.⁴ Elders op het eiland had men het soms over *Het ballingsoord*. "We sturen je naar Oost" werd wel gezegd om stoute kinderen mee te dreigen. Het maakt iets duidelijk over de manier waarop buitenstaanders het gehucht hebben gezien of ervaren. Wie de moeite neemt om nauwkeuriger te kijken, ziet een plaats die een kleine parel vormt in het Texelse landschap en kan bogen op een rijke geschiedenis.

Ik ben op Oost geboren. Evenals Rob van Ginkel ben ik antropoloog, maar ik bestrijd dat ik op een satelliet of in een ballingsoord ben geboren. Ik was één jaar toen ons gezin van Oost naar de polder Het Noorden verhuisde. De school en de kerk stonden in Oosterend. De polder, het gehucht en het dorp vormden de driehoek waarin mijn bestaan zich bewoog voor ik naar de middelbare school in Den Burg ging. Tot 1962 woonden mijn grootouders op Oost, en daar kwamen we als familie regelmatig op bezoek. Er was ijs te koop bij Van Liere. Op Vierhuizen, iets verderop, bevond zich nog de winkel van Maarten de Smit die altijd dicht was. In de smoezelige etalage stonden producten die ver over de datum waren, waaronder drie vergeelde pakjes pruimtabak. Destijds had Steigstra aan de Loswal een touwslagerij. Achter de dijk was een baai met een strandje, waar wat vletten met een buitenboordmotor lagen. In mijn herinnering rook het overal naar teer en varkens.

---

³ J.A. van der Vlis, *tLand van Texsel*, 1975, p. 526.

Het register is niet compleet, Oost wordt in de tekst iets vaker genoemd.

⁴ Rob van Ginkel, *Tussen Scilla en Charybdis, een ethohistorie van Texels vissersvolk (1813-1932)*, 1993, p. 14.

In plaats van een toilet hadden de meeste mensen nog een houten plee, en de ouden prefereerden een olielamp boven elektrisch licht. Het was een gemeenschap op zichzelf, de huizen, de schuurtjes en de geuren riepen een gevoel op van vergane glorie maar ook van een wat koppige trots. Oost was geen bijwagentje van Oosterend. Dat is het nooit geweest en dat zal het nooit zijn.

Oost verdient een volwaardige plaats in de Texelse geschiedenis. Het eiland telt 30 polders, 7 dorpen en vele buurtschappen. Er is maar één echt gehucht en dat is Oost. Meer dan een buurtschap, toch net nooit een dorp. Gevoelsmatig zal men het eerder tot de buurtschappen rekenen. Men woont bijvoorbeeld *op* Oost of Zevenhuizen, maar *in* Oosterend of Den Burg.⁵ Het behoort tot de oudste bewoonde kernen van het eiland, en de buurtschap betaalde tot in de 16^e eeuw soms meer belasting dan die waar het dorp Oosterend onder ressorteerde.⁶ Ik wil de veranderende positie van Oost in de regio feitelijk beschrijven. Bronnen en aanvullende annotaties staan in de voetnoten.⁷ Wie gewoon door wil lezen kan de voetnoten beter overslaan.

Sinds de 17^e eeuw hebben 9 generaties Vlaming op Oost gewoond. Door de gesloten huwelijken zijn ze vermengd geraakt met de stambomen van de Mossels en de Roosendaals. Verder zijn namen als Salm, Dijker, Keijzer, Koning, Brouwer, Plaatsman, Kooger, Ellen, Daalder, Eelman, Boon en Van der Vis deel van het vlechtwerk van verwanten en burenen. Mannen en vrouwen uit die families zijn lange tijd het vlees en bloed geweest van deze gemeenschap op de oostelijke landtong.

---

⁵ Daarbij woont men bijvoorbeeld *in* Het Noorden (de polder). Eilanders vinden dat ze *op* Texel wonen, terwijl vastelanders vaak zeggen: *in* Texel. En al woont men *op* Oost, is het wel weer correct om te zeggen: *in* het gehucht, terwijl voor buurtschap zowel *in* als *op* wordt gebezigd. Het voorzetselgebruik is tamelijk gevoelsmatig.

⁶ Cf. Henk Schoorl, *De Convexe Kustboog*, pp. 146-147.

⁷ De bronvermelding is zo beknopt mogelijk gehouden. Alleen in de eerste referentie worden auteur en titel volledig vermeld, en daarna afgekort. Er is geen afzonderlijk overzicht van de gebruikte literatuur opgenomen. Titels zijn op grond van de gegeven informatie redelijkerwijs te achterhalen via bibliotheek of internet.

Meestal waren de mannen visser of boer. De vrouwen zorgden voor de opvoeding van de kinderen, namen veel zakelijke taken waar en hebben hun stempel in gelijke mate als de mannen gedrukt op het sociale leven, het geloof, de vorm van de huizen en de rest van de geschiedenis.

Het woord *gehucht* heeft tegenwoordig een wat denigrerende bijklank, vergelijkbaar met die van *gat* of *negorij*, een etiket opgeplakt door buitenstaanders. In de oorspronkelijke betekenis werd de term gebruikt om een bepaalde vorm van bebouwing of gemeenschap mee aan te duiden. Volgens De Vries zou het huidige woord zijn voortgekomen uit het Middelnederlandse *ghehofte*.⁸ Dat komt overeen met de herleiding die Van Dale's woordenboek geeft: een collectief van *hof* (omheinde ruimte, tuin, boerenwoning). Een gehucht wordt omschreven als 'een aantal bij elkaar staande huizen en hoven, woningen en erven, op het platteland, klein dorpje zonder kerk,' of als synoniem van *buurtschap*.⁹ Op Oost zijn al die typeringen van toepassing. In de woonkern is de vroegere indeling van de erven nog duidelijk herkenbaar. Ik gebruik het woord dan ook volgens deze definitie, zonder toegevoegd waardeoordeel.

2. *De kroniek*

De geschiedenis van Oost houdt het midden tussen het kleine en het grote verhaal. Het kleine verhaal bestaat uit de wederwaardigheden van bepaalde personen of families en heeft vaak een anekdotisch karakter. Het grote verhaal is de context waarin die persoonsgebonden verhalen kunnen worden geplaatst. In het geval van Oost is dat de geografische en demografische ontwikkeling van Texel als geheel. In de kroniek worden de gebeurtenissen op een lijn in de tijd geplaatst. De paragrafen zijn per eeuw ingedeeld met een doorgaande nummering. Om het historische verloop aan te geven bleek het soms wenselijk

---

⁸ J. de Vries, *Etymologisch woordenboek*, 1979.

⁹ Van Dale, *Groot woordenboek der Nederlandse taal*, 12^e druk, 1992.

Afb. 4. Google Maps van de Oostpunt. Van links onder tot rechtsboven (in noordoostelijke richting): Oosterend, Zevenhuizen en Oost. De Oosthoek loopt door tot De Waal (niet op deze kaart getoond). De Oostpunt is de uitloper van de Oosthoek en wordt ongeveer afgegrensd door de lijn van de Zwinweg denkbeeldig door te trekken tot de waddendijk.

een proces over langere termijn te schetsen. De paragrafen hebben een thematisch karakter, waarbij zo nu en dan wordt vooruitgekeken of teruggeblikt op voorbije eeuwen.

Voor Oost als ruimtelijke eenheid kunnen verschillende criteria worden gehanteerd. Tegenwoordig duidt men er de bebouwing langs de rondweg en Vierhuizen mee aan. In de Middeleeuwen sprak men van Oestensloet, later van Oostersloot. Daaronder verstond men een buurtschap noordoostelijk van wat nu heet *Het Raadsel*, gelegen bij de tegenwoordige hoek Oosterweg – Zwinweg, de afslag naar Het Noorden. Als we spreken over de *Oostpunt*, wordt dit gebied bedoeld. Voor de bredere samenhang met de omgeving is het nodig de nabijgelegen buurtschappen Zevenhuizen, Nieuweschild, Harkebuurt, het dorp Oosterend en soms De Waal erbij te betrekken. Van Ginkel noemt deze regio als geheel *De Oosthoek*, een term die ook ik zal bezigen.¹⁰

Oost is een plaats met een unieke identiteit in het landschap en de geschiedenis van Texel. Er zijn diverse kenmerken die het gehucht onderscheiden van de andere dorpen of buurtschappen die het eiland kent. Als uitgangspunt neem ik een passage uit het *Bestemmingsplan Oost* van 2007. Het betreft een ambtelijk stuk, waarin de ligging van de woonkern en het eigen karakter ervan als volgt staan beschreven:

Duidelijk waarneembaar is dat de bebouwing in Oost op de hoogste gronden gesitueerd is. De structuur van de bebouwing en landschap heeft in de 20e eeuw nagenoeg geen of weinig verandering ondergaan. De bebouwing is verder gesitueerd rond een centrale open ruimte die als samenbindend element functioneert. De kaprichting is variabel, de gebouwen eenvoudig en van meest geringe verticale afmetingen.¹¹

---

¹⁰ Zie afb.4.

¹¹ *Bestemmingsplan Oost 2007*, p. 9.

Wie ter plekke gaat kijken, is getuige van een grondpatroon zoals dat elders op het eiland niet voorkomt. Veel huizen zijn slechts bereikbaar via onverharde ‘achterom’ weggetjes. Er is geen kerk, wel die open ruimte in het midden, door de Oosters soms *Het Groentje* genoemd. De beoordeling in het Bestemmingsplan luidt: ‘(steden) bouwkundige waarden: geen; archeologische waarden: geen; historische geografie: historisch geografisch vlak van hoge waarde’.¹² Ik vind het een wat zuinige conclusie. Weliswaar gelden bepaalde formele criteria bij het opstellen van zo’n bestemmingsplan, maar iets meer nuance had niet misstaan. We hebben te maken met een woonkern van zo’n veertig huizen geordend volgens een oeroud grondpatroon dat goed geconserveerd is gebleven. Daar mag men bouwkundig wel enige waarde aan toekennen. Er is archeologische en schriftelijke evidentie voor een kerkje en een steenoven die er in de Middeleeuwen moeten hebben gestaan.

Toch ben ik blij met dat bestemmingsplan. Het monumentale karakter van de bebouwing is erkend en geniet bescherming. In 2004 zijn er initiatieven geweest om op het Groentje nieuwe woningen en een aantal recreatieappartementen te bouwen.¹³ Dat heeft geleid tot de nodige commotie, en deze plannen hebben uiteindelijk geen doorgang gevonden.

3. *Bronnen*

Bij mijn onderzoek is de geschiedenis van Texel als geheel een onontbeerlijk gegeven. Voor de vroege tijd is de informatie daarover summier en gefragmenteerd. Men is goeddeels afhankelijk van reconstructies op grond van kerkelijke bronnen, archeologische vondsten of geologische observaties. De *Enquete* en de *Informacie* van eind 15^e en begin 16^e eeuw geven een eerste inzicht in de demografie.

---

¹² Ibid., p. 17.

¹³ Cf. TC jan. 2004 (diverse artikelen).

Ook uit latere eeuwen zijn er volkstellingen en inventarisaties bewaard gebleven. De oudste beschrijving met meer kwalitatieve details is van Isaac Tirion uit 1750. Een kleine veertig jaar later verschijnt *Brieven over Texel* van Pieter van Cuyck, met waarnemingen ter plekke en historische annotaties. Halverwege de 19^e eeuw produceert Francis Allan de eerste monografie van het eiland, waarbij zwaar is geleund op voorgaande geschriften.

De geschiedschrijving in de 20^e eeuw berust op drie pijlers. De eerste is Johannes van der Vlis. Hij citeert rijkelijk uit bovengenoemde bronnen, maar gaat ook de archieven in. Al heeft men hem later op de nodige uitglijders betrapt, hij heeft wel de aanzet gegeven tot een integrale historie van het eiland. Zijn publicaties zijn als naslagwerken nog steeds de moeite waard.¹⁴ De tweede pijler is Henk Schoorl.¹⁵ Hij was ecologisch en geologisch georiënteerd, en heeft vanuit die benadering de ontwikkeling van het Texelse landschap en de zeestromen vanaf de Middeleeuwen minutieus in kaart gebracht. Schoorl leest minder gemakkelijk dan Van der Vlis, maar zijn onderzoek is meer gedegen. De derde pijler wordt gevormd door Marius en Jacob Dijt, vader en zoon. Zij hebben in hun genealogische werk *Texelse Geslachten* de belangrijkste inheemse familienamen sinds de 17^e eeuw beschreven, met daarbij vaak lezenswaardige details. Ook al heeft dat werk een wat dubieuze titel,¹⁶ het onderzoek dat deze heren hebben verricht, is van hoge kwaliteit.

De laatste decennia is door een nieuwe generatie Texelaars veel werk verzet. Bestaande kadastrale gegevens zijn voor het hele eiland geïnventariseerd, en waar mogelijk gekoppeld aan registers van de Burgerlijke Stand. Het is fijn om te zien hoeveel gedegen onderzoek is verricht door de eigen bewoners, niet uit een universitaire opdracht, maar vanuit liefde. Met name moet ik noemen *Veldnamen van Texel* door Sjaak Schraag, een typoscript dat in 1990 is uitgebracht. Het boek begint met Oost en geeft unieke informatie, tot over het kleinste weiland op het eiland. Van recenter datum zijn de chic uitgevoerde boerderijenboeken van Van Empel, Hoogerheide en Reij